

Asia: HE 287/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kasvinterveyslain muuttamisesta, to 19.1.2023 klo 10.45 (HE 287/2022 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Jaana Laamanen

Luken asiantuntijalausunto

Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa lausuntopyyntöön.

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Luonnonvarakeskuksen lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi kasvinterveyslain muuttamisesta. Tämä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle annettava lausunto perustuu Luonnonvarakeskuksen 17.10.2022 maa- ja metsätalousministeriölle samasta aiheesta annettuun lausuntoon.

Kasvinterveyslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kasvinterveyslain 34 §:ään tehtäisiin viittaustekniset muutokset, jotka tarvitaan EU:n valtioneuvoston päätöksiin kaudelle 2023-2029 maa- ja metsätaloudella maksettavaa tukea koskevien säännösten osalta tehtävien muutosten johdosta. Lausuntopyynnön taustamateriaalin kohdassa 2. EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö, kerrotaan että maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 26 mukaan eläintautien ja kasvintuhoojien ennaltaehkäisystä, valvonnasta ja hävittämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin tarkoitettu tuki sekä eläintautien ja kasvintuhoojien korvaamiseen tarkoitettu tuki on pääasiallisesti sama kuin edellisessä maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa. Valtiontuen suuntaviivojen metsän tuhojia koskevat korvausedellytykset ovat säilyneet sisällöllisesti samana uudessa vationtuen suuntaviivojen ehdotuksessa.

EU-säädösten sisältöä ei esitetä lausuntopyynnössä kokonaan. Tämän vuoksi ilmaisuja maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen tuen pysymisestä pääasiallisesti samana ja valtioneuvoston suuntaviivojen osalta korvausedellytysten säilymisestä sisällöllisesti samana ei voi arvioida täysin. Taustamateriaalin kohdassa 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot, 5.2. Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset, kerrotaan että tällä hallituksen esityksellä esitetyt muutokset ovat seurausta EU-oikeuden muuttamisesta, joten vaihtoehtoja näiden kansalliselle toimeenpanolle ei siten lähtökohtaisesti ole. Liitteenä toimitetusta rinnakkaistekstissä on esitetty muutettavat viittaukset. Komission uuden asetuksen ja uuden EU:n suuntaviivojen numeroja ei kuitenkaan ole, jolloin ei voi arvioida mihin täsmällisesti tullaan viittaamaan.

Koska vaihtoehtoja EU-säädösten kansalliselle toimeenpanolle ei lähtökohtaisesti ole, EU-säädösten muutosten sisältöä ei ole tarvetta arvioida lausunnossa. Tieto muutosten todellisesta sisällöstä jää kuitenkin hieman epämääräiseksi. Koska muutokset kasvinterveyslakiin on nähty keskeisesti vain viittausteknisiksi, ei Luonnonvarakeskus voi esittää hallituksen esityksen sisältöön vaikuttavia kommentteja tai muutosehdotuksia.

Lisäyksenä maa- ja metsätalousministeriölle 17.10.2022 annettuun lausuntoon Luonnonvarakeskus esittää, että kasvinterveyslakiin perustuva korvausjärjestelmä tultaisiin tarkastelemaan uudelleen. Taustamateriaalissa on

17.1.2023

kuvattu nykytila, jonka mukaan vuodesta 2019 alkaen kasvintuhoojien torjuntaan on varattu vuosittain 100 000 euroa. Kuvauksen mukaan vuosien 2014-2016 välillä viisi toimijaa haki korvausta kasvintuhoojien torjuntapäätösten aiheuttamien kustannusten vuoksi. Näistä kukaan ei saanut korvauksia. Yksi toimija oli hakenut ja saanut korvausta vuonna 2016 metsään kohdistuneen torjuntapäätöksen vuoksi. Vuoden 2016 jälkeen kukaan toimija ei ole hakenut korvauksia. Kasvintuhoojien torjuntaan vuosittain kohdennettua määrärahaa on siis jäänyt käyttämättä merkittävästi siksi että edellytykset korvauksen saamiseksi eivät ole täyttyneet tai että korvauksia ei ole haettu. Tilanne herättää kysymyksen siitä voidaanko nykyiseen kasvintuhoojatilanteeseen puuttua toivotulla tavalla nykyisten torjuntapäätösten ja niistä haettavien korvausten keinoilla. Tämän vuoksi järjestelmä olisi hyvä tarkastella kokonaisuutena uudestaan.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 17.01.2023 klo 14:25:10.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:
Jaana Laamanen

Liitteet:

Tiedoksi: